

סוג הבחינה: בגרות
מועד הבחינה: קיץ תשפ"ג, 2023
מספר השאלון: 010282

ספרות

לבתי ספר עצמאיים

הוראות לנבחן

- א. משך הבחינה: שעתיים וחצי.
- ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה:
בשאלון זה ארבעה פרקים.

25 נקודות	פרק ראשון — יצירות בנושא הזמן — (1X25)
25 נקודות	פרק שני — יצירות בנושא השואה — (1X25)
25 נקודות	פרק שלישי — המשל — (1X25)
<u>25 נקודות</u>	פרק רביעי — קריאה מונחית — (1X25)
100 נקודות	סך הכול —
- ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין.
- ד. הוראות מיוחדות: אין.

כתבו במחברת הבחינה בלבד, רשמו "טיוטה" בראש כל עמוד המשמש טיוטה.

כתיבת טיוטה בדפים שאינם במחברת הבחינה עלולה לגרום לפסילת הבחינה.

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון רבים, אף על פי כן על כל תלמידה וכל תלמיד להשיב עליהן באופן אישי

השאלות

פרק ראשון – יצירות בנושא הזמן (25 נקודות)

ענו על אחת מהשאלות 1-2.

1. קראו את השיר וענו על סעיפים א'-ג' שאחריו.

בינתיים \צ. יאיר

בְּיָמִים אֲשֶׁר אֶתָּה חַי

אֶל תִּבְקֹשׁ פָּנָי –

חֲטֹף וְרֹאה חַיִּים

בֵּין עֲרָבִים

בְּאֶקְרָאֵי בִּינְתִים

בְּבוֹשֵׁשׁ הָרֶכֶב

אוֹתָךְ יִסִּיעַ –

בְּמִסְדָּרוֹן הָרוֹפֵא

עַד תּוֹרֵךְ מִגִּיעַ –

אַחֲרֵי צִלְצֶלֶךְ בְּשַׁעַר

עַד הַשּׁוֹעַר פּוֹתֵחַ –

מִדֵּי עֲרִיכַת הַתֵּה

וְעוֹדוֹ רוֹתֵחַ

מִהֵר וְחִיָּה

וְחַיִּים רֹאה

"בֵּין עֲרָבִים",

כִּי עֶקֶר הַחַיִּים

הוא "בִּינְתִים"

כִּי אִם תִּתְכַּוֵּן אֶת הַ"שְּׁעָה"

וּתְצַפֶּה אֶל "הַיּוֹם"

הֵם יְבוֹאוּ בִיעָף

וְיִחַלְפוּ כְּבַחֲלוֹם.

וְהַשְּׁעָה הַגְּדוֹלָה

הִיא הַנִּמְצָאָה –

וְהַרְגֵעַ הַהוּא

הוא פְּסָגַת הָעֵת.

בֵּין טְרוֹד אֶדְ חֶלֶף

לְטְרוֹד עוֹמֵד עַל הַסֵּף

בֵּין דָּאָגָה עוֹבֶרֶת

לְדָאָגָה מְתַרְגְּשֶׁת –

א. ציינו שני רעיונות מן השיר המשמשים המחשה לכותרת "בינתיים", צטטו, הסבירו ונמקו את תשובתכם. [8 נק']

ב. בחרו שניים מן הרמזים בשיר ואחד מן הסמלים וכתבו מה תרומתם להבנת משמעות השיר. [9 נק']

ג. כתבו מהי ה"מעגליות" בשיר, הסבירו תרומתה לרעיון המרכזי של השיר ותארו ממציאות החיים מפגש עם

זמן שהוא "בינתיים" [8 נק']

2. קראו את השיר וענו על סעיפים א'-ב' שאחריו.

זֶה מִן וְר. לינטופ

מָחָר
מֶה יָקָר
תְּמוּלוֹ
תָּם-מוֹלוֹ
וְעֶכְשָׁו
אָח שָׁב
חֲפִיזִים שֶׁל זֶהָב
יִמִּינוּ גַם שְׁמָאלוֹ...
הִנֵּה
כָּל אֲשֶׁר יֵאבֵה
בְּתַפְלָה יַעֲטֹף
יוֹמוֹ גַּם לִילוֹ
יַחַטֵּף
כִּי אֵת עָמְלוֹ...
זָמַן-
זֶה מִן
אִם יָמַד
אוֹ אִם יַחְמַד
אִמֵּר לְגִלְגֵּלֶת
הִיַּעֲשִׂיר?
כָּאֵין בְּדִלַח
אִם תִּקְפִּיאוּ לָךְ –
וְחֵם הַשֶּׁמֶשׁ
וְנֶמֶס.
זָמַן – זֶה מִן
הִתְתַּנְּהוּ לְמֶמֶס!?

- א. הדגימו מן השיר ארבעה משחקי לשון וכתבו מה הם מיצגים. [16 נק']
ב. הדגימו שתי שאלות רטוריות מן השיר וכתבו מה שונה ביניהן. [9 נק']

פרק שני – יצירות בנושא השואה (25 נקודות)

ענו על אחת מן השאלות 3-4

3. קראו את השיר שלפניכם וענו על שני הסעיפים א'-ב' שאחריו.

בר מצות הבן - ח.ברונשטיין

באולם ששכרנו אין פאר או יציע, כי אורחי הכבוד הם שוכני הרקיע.	עומדים הם דוממים, מקשיבים לדרשה, גומעים בצמא את דברי התורה, עומדים ומתרגשים ואומרים כאחד: "יש תקוה לאחריתנו – לא הקרבנו לשוא".
כבר הדלקו האורות – החשך לא פג, באים אורחים – כלם לבושי חג. באים מפל עבר, באים ומברכים, גם נוטלים דבר, יושבים וסועדים.	ואני רוצה להגיד – אמא אני זוכרת, את אשר בקשת ממני בקרון הרכבת, שאשמר מצוות בכל מצב בו אהיה, והבטחת לי – אמא – שאשאיר בחיים – אחיה.
"מזל טוב! מזל טוב!" – ידים מושטות. "מזל טוב – בנכם שיחיה הגיע למצוות". העצמות היבשות קרמו עור וגידים, יש המשיך לשושלת, הנה אנו חיים!	אבא, אנא, רק מספר מלים: ספרו לי, שבמחנה קניית תפלין, קדשת שם שמים ברבים, נפשיך, בודאי, צרורה בצרור החיים.
הדלתות פתוחות, יש עוד ועוד באים, החשך גובר, למרות האורות הדולקים. מתוך האפלה הנה הם קרבים, אורחי האמתים, אורחי היקרים.	ורוצה גם לשאל, איך זה שם, בגן? איזה מקום הועידו לאחי הקטן? מה מקומם שם של הצדיקים הקטנים, המנחמים אותם מלאכי השרת, או גם בוכים?
הנה אמי הצדקת עם אחי הקטן, נפרדתי מהם באושוויץ על פתח הכבשן, ובא גם אבי הטהור, אשר ענה למות, דודים ודודות, ומחפים בתוך.	באולם השמחות אין פאר או יציע, כי אורחי-הכבוד הם שוכני הרקיע.
	ובחוץ רוח טבת מינללת ובוכה, יתגדל ויתקדש שמה רבא!

- א. כתבו שני הבדלים מרכזיים בין הכתוב בבתים 2-3 לבין הכתוב בבתים 6-7, הסבירו את דבריכם ותארו מה תרומתם של ההבדלים לרעיון המרכזי של השיר. [16נק']
- ב. הדגמו מן השיר: חזרה, אנפורה, ארמז מן המקורות ושאלה רטורית, כתבו תרומתם לתוכן השיר. [9נק']

4. קראו את השירים שלפניכם וענו על שני הסעיפים א'-ב' שאחריהם

המברח הקטן \ הנריקה לאזו ברט

קחון במחנה הריכוז \ ח. ברונשטיין

על פני סדק-חומות ואויב,
מתרס וחרבות וגדר,
עקש, חצפני ורעב
אחמק פחתול חיש-מהר.
וגם בסופה גם בחם,
עם שחר ובלייל-מחשפים,
חיי אספן ועד תם,
גו-ילד אתן למכים.

קחון קטן
מצא לו משכן
ליד הגדר המחשמלת.

עטור בלבן
בין זרועות ירקות,
פרח קטן.

העדיף לנבט כאן
על פני שדות ירקים
מעבר לחוטים.

על פני סדק-חומות ושברים,
ביום ועם שחר, בליל,
עקש, חצפני, מערים
דומם כה אחמק לי בצל.
ואם תשיגני אי-אן.
ידו של גורל בשחקי –
זה פח החיים שזמן,
את-אמא-אל עוד תחכי!

בא להזדהות
עם האסירות
וענד טלאי צהב.

בקר העולם
בהשתולל השטן –
קחון קטן.

לא עוד בצלך אחסה,
קולי לא יבוא ממרחק.
אבק החוצות יכסה
גורל ילדותי שנמחק.
ורק זו עזית שפתותי
תקפא בדאגה האחת:
מי לך, אמי שלי
פת לחם יביא למחרת?

- א. תיאור הזמן ותיאור המקום מעצימים את דמותו של המברח הקטן וגם את של הקחון, הסבירו כיצד? [16 נק']
- ב. בחרו בארבעה מוטיבים משני השירים [שניים מכל שיר] וכתבו את תרומתם לרעיון המרכזי שלהם [9 נק']

פרק שלישי -משל (25 נקודות)

ענו על אחת מהשאלות 5-6

5. החבית \ א. קרילוב

כתבו מהו הנמשל המתאים לכתובים הבאים במשל?
"והחבית חזרה ושוב מילאווה מים"
"שגם בהתרוקנה ריחו נודף עדיין"
"כמעט שנה טרח בחביתו הבעל"
תארו דוגמה ממצאות החיים המתאימה למסר העיקרי בנמשל. [25 נק']

6. פרעוש וגמל \ ר' ברכיה הנקדן

לפניכם משפטים מדברי שתי הדמויות המרכזיות במשל, בארו אותם וכתבו כיצד הם מביעים את תפיסות החיים המנוגדות בין השתיים.
פרעוש- "חן, חן, חן כי לשאת אותי תרץ"
"ולבעבור כי הבאתני עד הלום, עליך החיים והשלום"
גמל- "איך לא יראת עלי לשכון?
"הה ליום אשר הייתי מאד עמוס ומסובל " [25 נק']

פרק רביעי -קריאה מונחית (25 נקודות)

ענו על אחת מן השאלות 6-7

6. אחד האמצעים לאפיון דמות הוא תיאור התנהגותה, למשל דפוסי התנהגות קבועים, מעשה יוצא דופן או הימנעות מפעולה. הדגימו שניים מסוגי ההתנהגויות הנ"ל על אחת הדמויות המרכזיות מן הספר שקראתם וכתבו כיצד הם מסייעים באפיון הדמות. [25 נק']

7. על פי אחד מן הספרים שקראתם, תארו והסבירו את ההשפעה של המשפחה או היעדר המשפחה על התנהגותה של הדמות המרכזית, על תפיסת עולמה ועל יחסיה עם דמויות שמחוץ למשפחה. [25 נק']

בהצלחה

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל

אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משדר החינוך